

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ІННОВАЦІЙ

Р І Ш Е Н Н Я

До протоколу № 75
від 14 липня 2021 року

Про проект Закону України
Про внесення змін до статті 54 Закону України “Про вищу освіту”
щодо наукового ступеня доктора наук
(реєстр. № 5404 від 19.04.2021)

Комітет з питань освіти, науки та інновацій є головним з опрацювання проекту Закону України “Про внесення змін до статті 54 Закону України “Про вищу освіту” щодо наукового ступеня доктора наук” (реєстр. № 5404 від 19.04.2021), поданого народним депутатом України Шпак Л.О. та іншими народними депутатами України.

Метою законопроекту є усунення правової невизначеності та ризику втрати права на доплату за науковий ступінь доктора наук, яке встановлено в частині другій статті 59 Закону України “Про вищу освіту”.

Законопроектом передбачається викладення у новій редакції статті 54 Закону України “Про вищу освіту” з метою усунення правової невизначеності та ризику втрати права на доплату за науковий ступінь доктора наук, яке встановлено в частині другій статті 59 Закону України “Про вищу освіту”.

Реалізація проекту акта дозволить усунути правову невизначеність та ризик втрати права на доплату за науковий ступінь доктора наук, яке встановлено в частині другій статті 59 Закону України “Про вищу освіту”.

Прийняття проекту Закону України “Про внесення змін до статті 54 Закону України “Про вищу освіту” щодо наукового ступеня доктора наук не потребує додаткових коштів з Державного бюджету України та місцевих бюджетів.

Головне науково-експертне управління висловило щодо законопроекту такі зауваження.

1. Відповідно до ч. 1 ст. 28 Закону України “Про наукову і науково-технічну діяльність” вчені мають право на здобуття відповідно до законодавства *наукових ступенів доктора філософії і доктора наук та присвоєння вчених звань старшого дослідника, доцента і професора*. Присудження наукових ступенів та присвоєння вчених звань є державним визнанням рівня кваліфікації вченого. Присудження наукового ступеня доктора філософії, присвоєння вчених звань

здійснюється відповідно до Закону України “Про вищу освіту”. Присудження наукового ступеня доктора наук здійснюється відповідно до Закону України “Про наукову і науково-технічну діяльність”.

Згідно з ч.ч. 1, 2 ст. 28¹ цього Закону *доктор наук* – це науковий ступінь, що здобувається особою на основі ступеня доктора філософії (кандидата наук) за науковою спеціальністю та передбачає набуття найвищих компетентностей у галузі розроблення і впровадження методології дослідницької роботи, проведення оригінальних досліджень, отримання наукових результатів, що забезпечують розв’язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення та опубліковані у наукових виданнях.

Документами про науковий ступінь є дипломи доктора філософії, кандидата наук, доктора наук.

У дипломах кандидата наук, доктора наук зазначається інформація про здобутий особою науковий ступінь, галузь науки, спеціальність, назву наукової установи чи закладу вищої освіти, у спеціалізованій вченій раді яких захищено дисертацію. Вимоги до диплома доктора філософії визначаються Законом України “Про вищу освіту”.

Також у цій статті визначається порядок присудження наукового ступеня доктора наук (ч.ч. 3-5).

Разом з тим, відповідно до ч. 6 ст. 5 Закону України «Про вищу освіту» доктором філософії визнається освітній і водночас науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра. Ступінь доктора філософії присуджується разовою спеціалізованою вченою радою закладу вищої освіти або наукової установи за результатами успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у разовій спеціалізованій вченій раді.

Порядок присудження ступеня доктора філософії за поданням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти схвалює та подає його на затвердження до Кабінету Міністрів України центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки (п. 18 ч. 1 ст. 13 Закону України “Про вищу освіту”).

Таким чином, питання, які пропонується врегулювати у законопроекті, вже повною мірою передбачені у чинному законодавстві України, а тому не потребують повторного дублювання у ст. 54 Закону України “Про вищу освіту”.

Крім того, звертаємо увагу на те, що відповідно до ч. 1 ст. 2 Закону України “Про вищу освіту” законодавство України про вищу освіту базується на Конституції України і складається із законів України “Про освіту”, “Про наукову і науково-технічну діяльність”, цього Закону та інших нормативно-правових актів, міжнародних договорів України, укладених в установленому законом порядку.

2. Згідно вимог законодавчої техніки перехідні положення законопроекту застосовуються у разі, якщо потрібно врегулювати відносини, пов’язані з переходом від існуючого правового регулювання до бажаного, того, яке має

запроваджуватися з прийняттям нового закону. Перехідні положення не можуть міститися в законопроектах про внесення змін до інших законів. З огляду на зазначене, назва розділу II законопроекту потребує внесення відповідних змін.

Крім того, варто зазначити, що у цьому розділі використовується не зовсім коректний термін “*державні органи виконавчої влади*”. Вочевидь, мова мала б йти про органи державної влади або центральні органи виконавчої влади, що потребує уточнення.

Міністерство освіти і науки України в межах компетенції надає такі зауваження та пропозиції до проекту Закону.

1. У назві законопроекту слова “наукового ступеня доктора наук» замінити словами “наукових ступенів”.

2. У пункті 1 розділу I законопроекту:

1) абзаци десятий-дванадцятий викласти в такій редакції:

“3. Ступінь доктора філософії присуджується відповідно до цього Закону у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

4. Науковий ступінь доктора наук присуджується відповідно до Закону України “Про наукову і науково-технічну діяльність” у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

5. Документи про присудження ступеня доктора філософії видають заклади вищої освіти (наукові установи) відповідно до форми, затвердженої центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Документи про присудження наукового ступеня доктора наук видає центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки відповідно до зразка, затвердженого Кабінетом Міністрів України.”;

2) абзац шістнадцятий викласти в такій редакції:

“9. Документи про присвоєння вчених звань видає центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки відповідно до зразка, затвердженого Кабінетом Міністрів України.”.

3. У пункті 2 розділу II законопроекту слова “двох тижнів” замінити словами “шести місяців”.

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету за наслідками розгляду прийняв рішення, що зазначений проект Закону України не має впливу на показники бюджетів.

Міністерство фінансів України звертає увагу, що реалізація законопроекту не потребуватиме додаткових видатків державного та місцевих бюджетів. Норми законопроекту узгоджуються та не суперечать законам, що регулюють бюджетні відносини.

Питання щодо доцільності чи недоцільності прийняття проекту Закону України має вирішуватися Міністерством освіти і науки України як головним

органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти і науки.

Національна академія наук України підтримує зазначений законопроект без зауважень.

Підкомітет з питань вищої освіти, розглянувши 12 липня 2021 року зазначений законопроект та враховуючи пропозиції Головного науково-експертного управління, Міністерства освіти і науки України, Комітету Верховної Ради України з питань бюджету, Міністерства фінансів України, Національної академії педагогічних наук України, рекомендує повернути його суб'єктам права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

Враховуючи вищезазначене, **Комітет з питань освіти, науки та інновацій вирішив:**

1. Рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту 3 частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України проект Закону України "Про внесення змін до статті 54 Закону України "Про вищу освіту" щодо наукового ступеня доктора наук" (реєстр. № 5404 від 19.04.2021), поданий народним депутатом України Шпак Л.О. та іншими народними депутатами України, повернути суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

2. Співдоповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України з цього питання визначити народного депутата України, голову підкомітету з питань вищої освіти Комітету з питань освіти, науки та інновацій Гришину Ю.М.

Голова Комітету

Сергій Бабак